

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Τὴν σημερινή ποιητικὴ διανοητικότητα δύο παράγοντες, μεῖ ἴδιαν ἐπίδραση, ὁρίζουν, περιορίζουν καὶ ὁδηγοῦν:

Ἐκ τὸ μέρους τοῦ φιλολογικοῦ ἔνστικτου τὸ μεγάλο ρεῦμα τοῦ ρωμαντισμοῦ, ὡς πρώτη ἀφετηρία, καὶ ὅλες οἱ μεταγενέστερες τεχνολογίες ποῦ στὸν ἴδιο ἄξωνα στρέφονται, μᾶς κληροδότησαν ποιητικὸ αἰσθημα, ὅχι βέβαια ἀπόλυτα πρωτότυπο, ἀλλὰ ἀποκλειστικὸ πᾶ ἀτομισμοῦ ἄκρατου. Μόλις, σὲ φιλολογικὴ ζωὴ ὁλόκληρου αἵωνα, ἔνα μικρὸ διάλειμμα μετὰ τὸν παρνασισμό—τὴ σχολὴ τῆς ἐπιτηδευμένης ἀπάθειας καὶ ἀντικειμενικότητος—καὶ ἕνας σταθμὸς χωρὶς ποιητικὴ δράση μετὰ τὸν νατουραλισμό. Ἀμέσως ὕστερα, σύγχρονα περίπου, τὸ αἰσθημα τοῦ συμβολισμοῦ καὶ τὸ σκόρπισμα κάθε ὁμαδικῆς τεχνουργίας σὲ ἀτομικὰ ἐκδηλώσεις, ἢ σὲ πολυάριθμες μικροσχολές.

Ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἐνσυνειδητῆς σκέψεως, οἱ φιλοσοφικὰς θεωρίες ποῦ μετὰ ἀναλύσεις ἐπίμονες, μετὰ ἀνέξαρτες ἀπὸ κάθε ἡθικοπολιτικὴ τάση ἔρρευνες, κατὰλξαν στὴν μονάδα τὴν ἀδιαίρετη τοῦ ἄτομου, καὶ στηρίζαν σ' αὐτὴν ἀπάνω τὴν ἰδεολογία τους, τροφοδότησαν τὴν πλασμένη πᾶ ποιητικὴ συνειδηση. μετὰ τίς ἀφορμὰς καὶ τίς δικαιολογίας ποῦ χρειάζονται στὴν ἐκδήλωσίν της.

Ἔτσι, ἀνεπαίσθητα καὶ σταθερά, ἐμορφώθηκε ἡ σύγχρονη ποιητικὴ διανοητικότητα. καθαρὰ ἐγωκεντρικὴ, δηλαδή μετὰ κατεύθυνση ἀντιθετὴ πρὸς τίς φιλολογικὰς τάσεις ποῦ, μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ κλασικισμοῦ, ἐκυνήγησαν πρὸ πάντων τὴν διατύπωση, σὲ ρητορικὰς καὶ φιλολογικὰς φόρμες ἀπὸ τὰ πρὶν ὥρισμένες ποιητικὰς, θεματικὰς καθολικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Φυσικά, μὴ τέτοια σύντομη ἐκτίμηση τῶν δύο ρευμάτων τῆς Τέχνης—ὅπου οἱ χρωματισμοί, οἱ ἀποχρώσεις, τὰ μίγματα καὶ οἱ ὑποδιαίρεσεις, εἶνε πλήθεις—δὲν ἀποβλέπει σὲ διαβάθμιση καὶ μάλιστα σὲ κατάδικη τῆς μᾶς ἀπὸ τίς δύο ἐκδηλώσεις.—Βεβαιώνει μονάχα τὴν ὑπαρξὴ τους καὶ τὴν σύγχρονη ἐπικράτησιν τοῦ ἀτομισμοῦ.

Τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐπικράτησιν αὐτῆς εἶναι χεροπιαστικά στὴ λογοτεχνικὴ παραγωγή τῶν ἡμερῶν μας, καὶ ἑξέχωρα στὴν ποίησιν: Τὴν φαντασίαν, τὴν ἐμπνευσιν, τὴν δημιουργίαν, τὴν τρέφει ἀπ' εὐθείας ἡ ἀτομικὴ αἰσθαντικότητα, καὶ ὅχι τὸ ποιητικὸ θέμα. Μ' ἄλλα λόγια, ποιητικὸ θέμα εἶναι καθαντὸ ἢ ἄμεση αἰσθησις, ἢ αἰσθησις τῆς στιγμῆς, καὶ ὅχι ἡ γενικοποίησις τῶν ἀνθρώπινων συναισθημάτων. Ὁ ποιητὴς ποιεῖ τὸν πόνο του, χαίρεται τὴ χαρὰ του, τραγουδεῖ τὴν ἀγάπην του, συγκινεῖται ἀπὸ κάθε τι ποῦ, χωρὶς διάμεσο, ἀγγίζει τὰ αἰσθητήρια του. Ἡ ποίησις εἶναι πᾶ σειρά κομματιασμένη ποιητικῶν στιγμῶν καὶ ὅχι ποιητικὴ ἀγύγγησις.

Σὲ τέτοια διανοητικότητα, ἡ ἐπικὴ ποίησις, δὲν ἔχει θέσιν καμμιὰ. Τὸ ἐπικὸ ποίημα προϋποθέτει ἀδιάκοπην συγκίνησιν κατὰ παραγγελίαν ἢ κατὰ μίμησιν, καὶ ἀκόμα συχνὴ ὑποκατάστασιν τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητῆ τῆς ψυχῆς τῶν ἡρώων του: Ἀνεπιζήρεια ἀστηρικτὴ στίς σημερινὰς συνειδήσεις. Τὸ ἐπικὸ ποίημα εἶναι δουλειὰ τῆς ἱστορίας. Ἀλλὰ καὶ ἡ πατριωτικὴ ποίησις, δὲν εἶναι παρὰ μὴ ὑποδιαίρεση τῆς ἐπικῆς, μετὰ μερικτοὺς περιορισμοὺς παραπάνω.

Ἐννοεῖται ὅτι πατριωτικὰ ποίηματα ἐγράφτησαν καὶ γράφονται. Καί, ἀφοῦ ἐπίμονα τὸν ζητᾶμε, θὰ βρεθῇ ἐκεῖνος ποῦ θὰ ἱστορήσῃ σὲ στίχους ἕναν νικηφόρο πόλεμον. Μάλιστα θὰ βρεθοῦν.

Δ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ